

Тема уроку: «Глобус і карта».

Мета уроку:

навчальна: формування уявлень про основні поняття, вміння читати географічну карту, використовуючи умовні позначення та масштаби, ознайомлення з рухами Землі, розширення кругозору учнів;

розвивальна: розвиток пізнавальних і творчих здібностей учнів, просторових уявлень, допитливості, уважності, навичок пізнавальної та практичної діяльності, змагання та вирішення проблемних питань, підвищення інтересу учнів до предмета;

виховна: формування вмінь працювати в команді, шанобливо ставитися до чужої думки, вести дискусію, відстоювати свою точку зору, виховання культури спілкування та розвиток комунікативних і пізнавальних умінь.

Тип уроку: формування компетентностей.

Методи та прийоми:

- інформаційно – рецептивні;
- інтерактивні;
- пошукові.

Наскрізнi змістові лінії:

Екологічна безпека та сталий розвиток (орієнтує на усвідомлення необхідності збереження навколишнього середовища).

Здоров'я і безпека (сприяє усвідомленню значення матеріалу для зміцнення здоров'я).

Підприємливість і фінансова грамотність (сприяє забезпеченню кращого розуміння молодими українцями практичних аспектів фінансових питань).

Обладнання: Комп'ютер, підручники, зошити, атласи, ілюстративний матеріал, роздатковий матеріал для учнів, інтернет-ресурси.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Вступне слово вчителя.

Усміхніться один одному, подумки побажайте успіхів на цілий день. Для того, щоб впоратись на уроці з завданнями, будьте уважними і старанними. Завдання наші такі:

Не просто слухати, а чути.

Не просто дивитися, а бачити.

Не просто відповідати, а міркувати.

Дружно і плідно працювати.

Успіхів вам!

II. Актуалізація опорних знань.

1. Хто з науковців довів, що Земля куляста? (Арістотель)
2. З яких частин складається Земля. (земна кора, мантія, ядро)
3. Найбільший шар Землі. (мантія)
4. Які існують докази кулястості Землі. (округла тінь на Місяці, спостереження за віддаляючим кораблем, який ніби занурюється)

III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності.

Прийом «Дисуй»

Існує такий вислів: **«Карта і глобус - це книга, читати її можуть тільки ті, хто вивчив азбуку цієї книги»**. Азбука карти і глобуса дуже складна, тому ми будемо вчити її не один урок і навіть не один рік.

Багато хто з нас любить подорожувати. Але яка ж подорож може бути у середині навчального року?

Є два способи подорожей: один – пускатись з місця в далечинь, а інший сидіти собі на місці, гортаючи сторінки гаджета.

Люди подорожували та робили відкриття за всіх часів. У 21 столітті – столітті комп'ютерних та космічних технологій, можна здійснити навколосвітню подорож приблизно всього за 1 годину, а колись люди на це витрачали роки, жертвували своїм життям, ризикували заради нових відкриттів.

Сьогодні, діти, у нас незвичайний урок, ми вирушаємо з вами у віртуальну захоплюючу подорож по світу знань і разом з нами подорожуватимуть наші гості.

IV. Вивчення нового матеріалу.

Я це знаю і вам розповім.

Прийом «Я це знаю і вам розповім»

Ми вже маємо певний багаж знань з нашого предмету. Ці знання нам сьогодні допоможуть у нашій подорожі, адже подорож – це не лише відпочинок, це ще й безліч випробувань, долаючи які, ми застосовуємо свої набуті знання та навички. Заодно і перевіримо як ви засвоїли знання з цієї теми.

Ну що ж, наша подорож вважається розпочатою. **Корабель наш відправляється на острів Знань.**

Географічна карта – це зменшене й узагальнене зображення земної поверхні на площині, складене за допомогою умовних знаків.

Глобус – зменшена модель Землі, яка дає правильне уявлення про її форму, розташування материків і океанів, річок, гір тощо.

Земна вісь – уявна лінія, що перетинає земну поверхню в точках, що називаються географічними

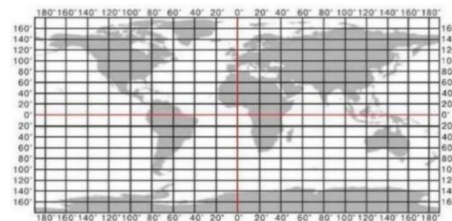
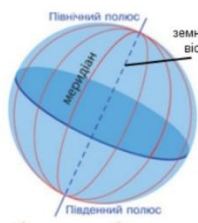
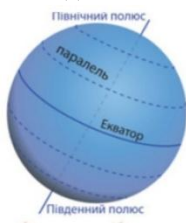

полюсами.

Географічні полюси – це уявні точки перетину земної осі із земною поверхнею.

Екватор – уявна лінія (коло), яка проходить на однаковій відстані від полюсів і ділить земну кулю на дві півкулі – Північну та Південну.

На карті, як і на глобусі є **градусна сітка**, яка складається з меридіанів і паралелей. За ними визначають сторони горизонту: **меридіани** показують напрямок з півночі на південь, а **паралелі** – із заходу на схід.

Відмінне у карти та глобуса:

карта – зображення на площині і воно детальніше;

глобус – об'ємне зображення, більш точне.

Спільне у карти та глобуса:

і карта, і глобус – зображення Землі;

містять сітку меридіанів та паралелей для полегшення орієнтування;

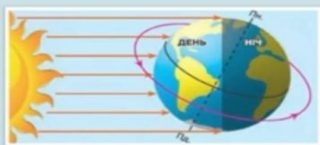
географічні об'єкти зображені різними кольорами;

карти зручніші у використанні.

Рухи Землі

Обертання Землі навколо власної осі

Доба - це час, за який Земля робить повний оберт навколо своєї осі.

23 год. 56 хв. 4 с

Обертання Землі навколо Сонця

Земний рік - час повного обертання Землі навколо Сонця

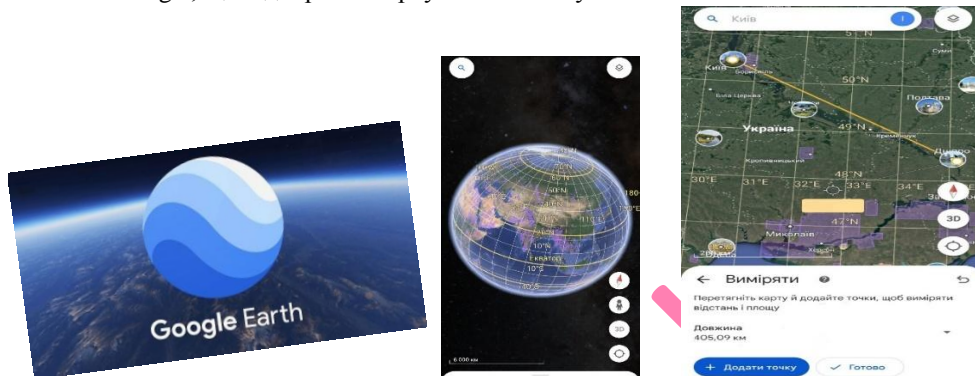
365 днів 5 год. 48 хв. 48 с

Масштаб – це число, яке показує у скільки разів відстань на глобусі чи карті менші, ніж на місцевості. Напр.: масштаб 1 : 4 500 000 означає, що 1 сантиметр на карті дорівнює 45 кілометрів на місцевості.

Для того, щоб виміряти відстань між географічними об'єктами в кілометрах, потрібно виміряти відстань між об'єктами в сантиметрах і помножити число сантиметрів на величину масштабу.

Або ж ви можете скористатись Google Earth – це безкоштовна, вільно – завантажувальна програма компанії Google, що відображає віртуальний глобус.

VI. Закріплення і узагальнення нового матеріалу

Квест – гра: «Полювання за скарбом.»

Сьогодні на острові Знань ми дізнались новину. Один із мандрівників на ім'я Врунгель, у свій час, подорожуючи, створив карту, за якою сховав скарб.

Подорожуючи інтернетом, дослідники - мандрівники роздобули цю карту і вирушили шукати цей скарб. Пропоную і нам спробувати.

А оскільки капітан Врунгель казковий герой, той подорож наша буде трішки казковою. То ж зручніше розташуйтесь на своїх кораблях і вперед. Кожна команда обирає собі назву і озвучує її.

Конкурс 1

Наступна зупинка: Загадковий острів.

Командам озвучуються загадки. Та команда, яка першою дасть правильну відповідь, отримує по 1 балу за кожну загадку.

Країна без людей.
Міста без будинків.
Ліса без дерев.
А моря без води.
Де так буває? **(На географічній карті)**

Одноногий я стою,
Знаю службу я свою:
На моїй нозі сповна
Куля тримається земна. **(Глобус)**

Наступна зупинка: Острів Чудернацьких рослин.

Фізкультхвилинка: «Повтори за рослинами». <https://youtu.b/tHzi5VwpBqo?feature=shared>

Конкурс 2

Наступна зупинка: Пазли художника на півострові Мрій.

Кожна команда отримує зображення глобуса із пазлами. Обраному командою учаснику, необхідно правильно розмістити пазли (назви умовних позначень) на зображеному глобусі. За кожну правильну відповідь команда отримує 1 бал.

Конкурс 3

Наступна зупинка: Океан лабіринтів.

Використовуючи різні джерела інформації (глобус, атлас, карта, підручник, гаджет (напр.: програма Google Earth тощо) кожна команда має за 5 хвилин знайти відповідь на питання:

1. На якому материку знаходиться Україна? (Євразія) **(2 бали)**
2. Якими морями омивається територія України? (Чорним, Азовським) **(2 бали)**
3. В якій півкулі знаходиться Україна? (північній) **(1 бал)**
4. Визначте площу Києва. (839 кілометрів квадратних) **(4 бали)**
5. В якій частині світу знаходиться Україна? (Європа) **(2 бали)**
6. На карті України, в якій частині (північній, південній, західній, східній) розміщені Кримські гори? (південній) **(3 бали)**
7. Чи перетинає екватор материк на якому розміщена Україна? (ні) **(2 бали)**
8. На території якої області розташоване ваше місто? (...) **(2 бали)**

Команди над питаннями працюють близько 5 хвилин. Кожне питання оцінюється в певну кількість балів. Загальна кількість балів за конкурс становить 18 балів.

Конкурс 4

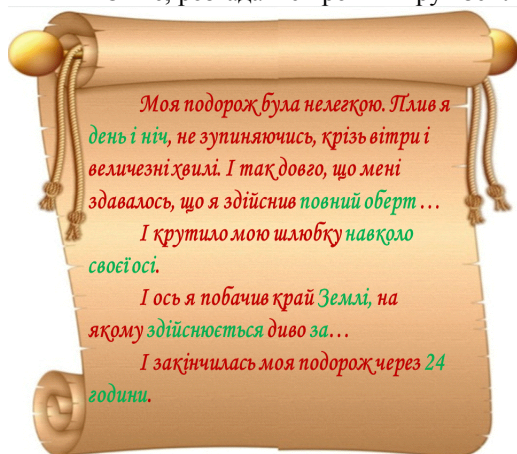
Наступна зупинка: Затока Чорна мітка.

Було знайдено послання в пляшці, яке писав Врунгель і його команда. В цьому посланні була закодована підказка, як знайти наш скарб. Підказкою були основні слова, закодовані серед вигаданої розповіді, які характеризують певний термін (відповідь на питання).

Лише частинки цього послання збереглися. Все інше було зруйновано піратами, але основні підказки (слова, які характеризують термін) в тексті збереглися.

Отже, розгадайте про який рух Землі йде мова у посланні?

Кодовані слова з послання: **Повний оберт Землі здійснюється навколо своєї осі за 24 години (день і ніч).**

Відповідь: добовий рух Землі.

Команда, яка перша правильно розкодує послання отримує 4 бали.

VI. Рефлексія

Конкурс 5 (Домашнє завдання)

Наступна зупинка: Бермудський трикутник чи Вершина Успіху?

Бермудський трикутник???

чи

вершина Успіху???

Розв'язати задачу:

Масштаб карти 1: 100 000

Відстань між точками на карті дорівнює 3 сантиметри. Визначте яка ж відстань на місцевості?

Від кожного учасника команди, який розв'язав правильно задачу команда отримує по 2 бали.

VII. Підсумок уроку

1. Що вам сподобалось на уроці?
2. Що найкраще запам'ятали?
3. То чим зручніше користуватися під час мандрівки різними країнами світу?

VIII Домашнє завдання

Опрацювати матеріал підручника за параграфом 16.

Розв'язати задачу з конкурсу.